

(у 2016 р. – 1,9 тис. осіб, або 25,7 %). Кількість дітей віком 0017 років, які подорожували в межах України, становила 718 осіб (у 2016 р. – 720 осіб).

Отже, з проведеного аналізу випливає, що туризм у Тернопільській області має всі можливості стати важливим джерелом надходження коштів у регіон, розширення сфери зайнятості місцевого населення, покращення рівня обслуговування та удосконалення інфраструктури. Проте невирішеними залишаються ряд проблем, що гальмують розвиток туризму в регіоні.

Перелік використаних джерел:

1. Гнатюк М.Р. Закон України «Про туризм»: Постатейний коментар. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2006. - 200 с.

2. Закон України «Про акціонерні товариства» від 21.10.2005 р. №8325 //Офіційний веб – сайт Верховної Ради України. – <http://gska2.rada.gov.ua>

3. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» від 15.03.2003 р. №755 – ІV.

4. Закон України «Про холдингові компанії в Україні» від 15.02.2006 р. №3528 – ІV.

5. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.91 р. №1576 – XII, зі змінами та доповненнями.

6. Закон України «Про туризм» // Офіційний вісник України. Щотижневий збірник актів законодавства. - К.: 2003.- №50.- С.34-56.

7. Мариняк Я.О. Особливості діяльності туристичних підприємств в Україні // Збірник тез доповідей. Міжнар. наук. – прак. конф. «Організація діяльності туристичних підприємств туристичної індустрії в умовах інтеграційних процесів» 16-18 квітня 2013 р. Тернопіль – Форос. – С. 181 – 183.

8. Мариняк Я.О. Статистика туризму. Навч. - метод. посіб. / - Тернопіль: Вектор. 2016. - 104 с.

9. Понятійний апарат туropoleregтінгу. - Туropoleregтінг: підруч. / За ред. проф. В.Я. Брича. – Тернопіль: Екон. думка, 2017. С. 29-53.

10. Статистичний збірник «Туризм в Україні» 2012. – К.: Державний комітет статистики України, 2012. - 184 с.

11. Статистичний щорічник України за 2016 рік / За ред. І.Є.Вернера. – Частина 1. К.: ТОВ «Август Трейд», 2017. – 323 с.

12. Туризм в Україні. Статистичний збірник – К.: Державний комітет статистики України, 2008. – 214 с.

13. Туристична діяльність в Україні у 2015 році. - К.: Державна служба статистики України, 2016. - 76 с.

14. Туристична діяльність у Тернопільській області в 2017 році. - Тернопіль: Державна служба статистики України, 2018. - 38 с.

ENVIRONMENTAL PRIORITIES OF THE TOURISM INDUSTRY DEVELOPMENT POLICY

Kalko A.A., Hlushkova T.S., Illiuk M.M

tts1987@ukr.net

International University of Economics and Humanities

Named After Akademician Stepan Demianchuk, Rivne, Ukraine

The negative impacts of tourism business on the environment are considered. It is suggested to use a program-oriented and goal-oriented approach for the tourism business development, taking into account environmental objectives.

Key words: *tourism business, ecology, program-oriented and goal-oriented approach, development policy.*

Today, in many countries, the tourism business is supported at the state level, mainly due to the positive impact of the development of the designated area on budget receipts, which has been repeatedly confirmed by numerous studies and statistical data. However, the impact of tourism business on the environmental aspect is ambiguous.

At the beginning of the rise of tourism in the 50s and 60s, there was no negative impact of the tourism development on the environment, but significant changes began to occur after the 80s. In this connection, international organizations (such as the The International Ecotourism Society, USA) proposed the concept of “ethical” tourism in order to reduce the impact of tourism on nature and indigenous people [1].

Today, the negative impacts of the development of tourism business on the environment is distributed in the following areas:

- distortion of the appearance and natural-aesthetic characteristics of tourist areas;
- destruction of natural ecosystems during the construction of tourist hotels, resorts and other infrastructures;
- destruction of mountain ecosystems: landslides, landslides, avalanches;
- impact of over-activity of tourists and car traffic on the wildlife ecosystems of national parks;
- problem of wrong location of resort facilities;
- excessive use of natural resources;
- loss of primary agricultural land;
- forced migration of indigenous people and the disintegration of communities;
- environment contamination.

These problems should now be taken into account, when developing a national and regional tourism policy, as well as systems to support the development of tourism business.

An important postulate in this matter should be the concept of sustainable development, developed by the World Conservation Union, and further developed in the field of tourism by the World Tourism Organization. In this regard, there are three basic principles of sustainable development (fig.1.) [2]:

- environmental sustainability (compatibility of the development of tourism with the maintenance of basic ecological processes, biological diversity and biological resources);
- socio-cultural sustainability (the development of tourism is compatible with the culture of the identity and life values of the local population);
- economic sustainability (the economic efficiency of tourism development and the situation in which the chosen method of resource management enables them to be used by future generations).

Thus, to obtain real benefits from the sustainable development of tourism, it is necessary to take into account the needs of tourists and the tourism industry, preservation and protection of the environment, both natural and cultural, as well as the meet the needs of the local population.

Today, in Ukraine, the requirement to transform the concept of tourism management is determined by the transformations, taking place in the economy, ecology and society. Under the conditions of a complex socio-economic and environmental situation, changes in the government of the tourism industry, and also the termination of funding for the state tourism development program, it becomes necessary to find new approaches to the role of the state in managing the travel industry.

In our opinion, the process of regulating the impact of tourism business on socio-economic and environmental processes consists in a clear choice of priorities (goals) with the subsequent development of mechanisms. It is proposed to choose a program-target approach, as a means of developing tourism entrepreneurship, which allows assessing the level of achievement of goals, set at the planning stage and the implementation of selected tasks. An integrated approach to the

application of the program-target method will ensure the use of the structural-functional scheme of the regulatory system, which appears as a combination of the following interacting subsystems: legislative and regulatory framework; economic diagnostics, analysis, forecasting information support; operational state management of tourism at different levels; social protection and social security; education and outreach activities; financial and economic support.

The basis of the program-target approach is the measures of regulation of the tourism business in accordance with the «tree of objectives», which reflects the distribution of the general objective to the objectives of different levels. We offer a list of recommendations on priority measures to effectively support the development of the tourism business, taking into account environmental aspects (fig. 1).

Thus, an integrated approach to the application of the program-target method will ensure the use of the structural-functional scheme of the regulatory system, which appears as a combination of the following interacting subsystems: legislative and regulatory framework; economic diagnostics, analysis, forecasting information support; operational state management of tourism at different levels; social protection and social security; education and outreach activities; financial and economic support.

In particular, we take a closer look at the environmental aspects of the tree of objectives.

To stimulate the development of the tourism business of the local authorities, it is necessary to promote the self-employment of the unemployed by providing them with one-time financial assistance to open their own business activities in the field of tourism; during retraining and advanced training of the unemployed, priority should be given to the types of tourism for which services are in demand in the market, taking into account environmental requirements for tourist facilities; hold seminars and advanced training courses for all who wish to start an entrepreneurial activity in tourism.

The need for environmental certification of tourism enterprises, which local governments can introduce, seems urgent. In accordance with the requirements for obtaining a certificate, a travel company must have a written environmental policy program, have and regularly update a special folder that contains all the documentation for participation in the certification program. The company must comply with the requirements of national and international environmental legislation and take an active part in raising environmental awareness and promoting environmentally friendly technologies [4].

In particular, the use of measures of the environmental unit provides for obliging tourist enterprises to popularize the following recommendations formulated by the specialists of The International Ecotourism Society (TIES) among the tourists :

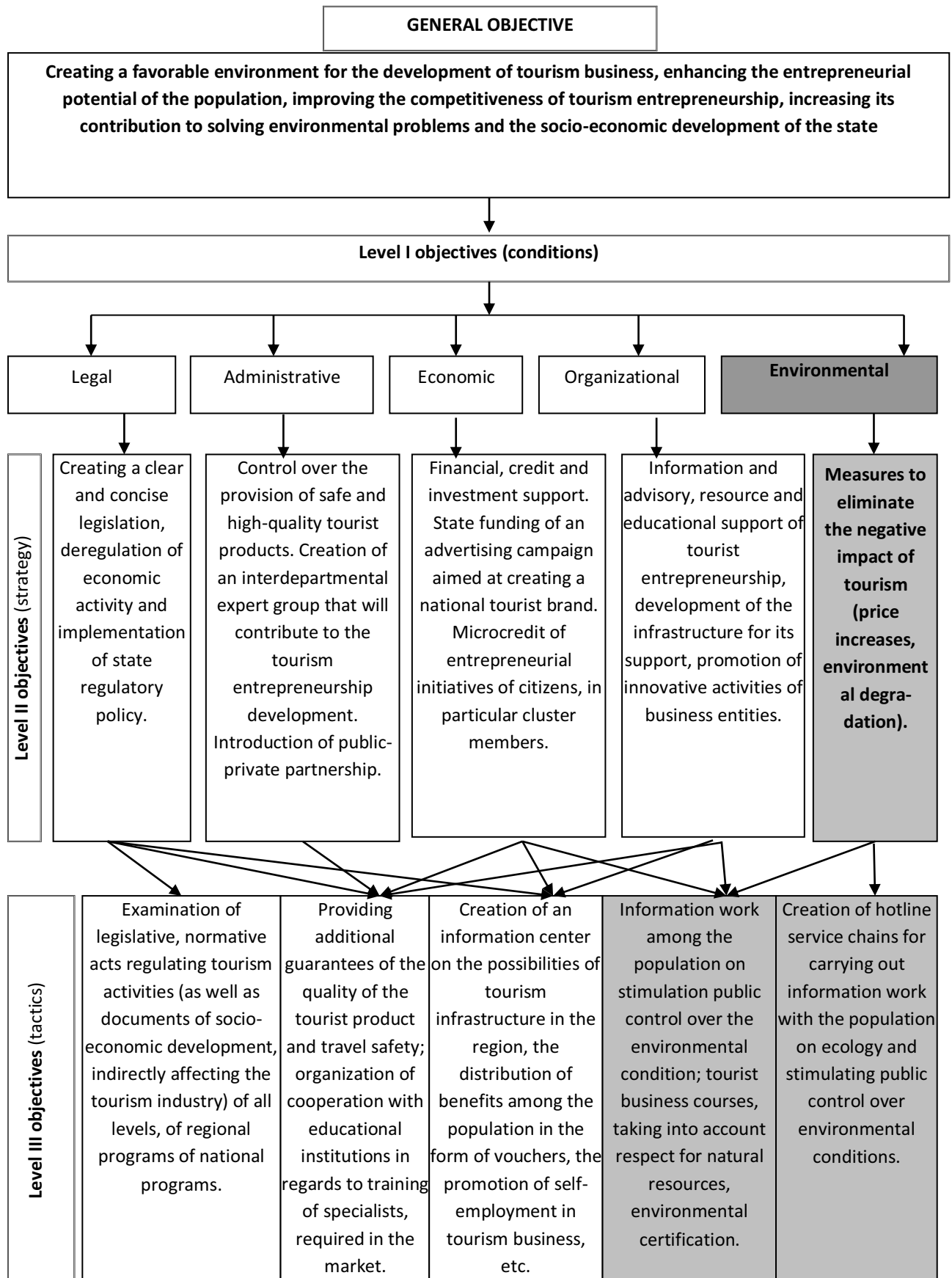
- 1) to remember the vulnerability of the earth;
- 2) to leave only traces, take only photos, kill only time;
- 3) to perceive the world in which fell: the culture of peoples, geography;
- 4) to respect the locals;
- 5) not to buy products from manufacturers that endanger the environment;
- 6) always to move only well-worn tracks;
- 7) to support green initiatives;
- 8) where possible, to use environmental conservation methods;
- 9) to support (patronize) organizations, promoting nature protection;
- 10) to travel with eco-friendly companies [3].

It is advisable to introduce mechanisms of public-private partnership in the field of supporting tourism entrepreneurship at the local level (to attract tourism businesses to participate in building regional environmental policies, to form regional councils of entrepreneurs at regional state tourism administrations; lobby for the introduction of innovative technologies in the hospitality industry in the regions by co-financing projects with environmental concerns).

Activities for achieving the objectives of the development of tourism business should be coordinated by state authorities and be based on the environmental features of each region. For

the viability of tourism entrepreneurship initiatives, a number of environmental activities should be actively supported at the local and regional levels.

Figure 1. «Tree of objectives» of the tourism industry development policy

Cooperation and taking into account the specific characteristics of each region in shaping the development of tourism business will ensure the effectiveness of the tourism policy mechanism and stimulate the socio-economic development of the territory, maintaining its ecological purity and natural value.

References

1. Бэссей И. Э. Обзор экологических проблем, связанных с развитием туризма и курортов [Электронный ресурс] / И. Э. Бэссей. – 2009. – Режим доступа до ресурсу: <http://jurnal.org/articles/2009/eko16.html>.
2. Стратегія сталого розвитку (туристична галузь) / [В. М. Ісаєнко, К. Д. Ніколаєв, К. О. Бабікова та ін.]. – Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – 300 с.
3. Пендерецький О. В. Екологічні аспекти розвитку промислового туризму в нафтогазовидобувних регіонах України. / О. В. Пендерецький // Науковий вісник ІФНТУНГ. – Вип.4(22). – Івано-Франківськ: 2009. – С.148-152.
4. Рекомендації щодо впровадження екологічного менеджменту. Керівництво з виконання критеріїв сертифікації. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ecolabeling.wordpress.com/certification_how_to/recomendations/

ТУРИЗМ СІЛЬСЬКИЙ (АГРОТУРИЗМ) І ЗЕЛЕНИЙ (ЕКОТУРИЗМ) У СТРУКТУРІ СУЧАСНОГО ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

Божук Т.І., Шевчук А.С.

tbozhuk@gmail.com alyona.shevchuk@ukr.net

Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна

The features of rural and green tourism in the context of organization of tourism activity, factors of their development in Ukraine are analyzed, examples of leading regions are given.

Key words: *rural green tourism, tourism activity, rural area, tourism business.*

Останнім часом і сільський, і зелений туризм набуває як у світі, так і в Україні все більшого значення. І це не випадково, адже людина завжди прагне до спілкування з природою, шукає чисте повітря, спокій, свіжі продукти, нові враження.

Насамперед варто зазначити, що певна термінологічна плутанина має місце ще й досі, оскільки громадська організація, яка займається функціонуванням цього виду туризму, має назву Спілка сільського зеленого туризму [8]. Навчальний посібник, який побачив світ спочатку мав назву «Сільський туризм» [5], згодом той самий вміст посібника вийшов із друку під назвою «Зелений туризм» [4], хоча протягом усього тексту усталеним є словосполучення «сільський зелений туризм».

Однак, на сьогодні в науковій літературі вже чітко розрізняють сільський туризм (агротуризм) і зелений туризм (екотуризм). Особливостями сільського туризму як виду є те, що діяльність відбувається у сільському середовищі і використовує його цінності (спосіб життя, природу, краєвиди, культуру, архітектуру тощо).

Зелений туризм асоціюється із подорожами природними (недоторканими людиною) чи природоохоронними територіями. Однією з умов його функціонування є перебування у гармонії з природою, застосування (при потребі) екологічно чистих транспортних засобів (велосипедів чи електромобілів тощо), пізнання рослинного і тваринного світу, розуміння основ природокористування.

На нашу думку, при означенні територій для потреб активного відпочинку і стаціонарної рекреації, доцільно застосовувати поняття і сільський, і зелений (екологічний) туризм [1]. Оскільки обидва вони спрямовані на охорону, розвиток української природи та культурно-історичної спадщини, на сприяння міжетнічній